

Tagállami jog - Anglia és Wales

Ova je stranica strojno prevedena i njezina kvaliteta nije zajamčena.

Ez az oldal az Egyesült Királyság jogrendszerével kapcsolatos jogi és jogi adatbázisokról nyújt tájékoztatást. Az Egyesült Királyságban három különböző joghatóság létezik – Anglia és Wales, Észak-Írország és Skócia. Ez az információ Anglia és Wales joghatósága alá tartozik.

Jogforrások

Az Egyesült Királyság Anglia és Wales joghatósága alá tartozó területén a főbb jogforrások a következők:

- Elsődleges jogi aktusok, vagyis az Egyesült Királyság Parlamentje és a walesi Nemzetgyűlés által hozott törvények, valamint a walesi Nemzetgyűlés által hozott egyéb jogi aktusok (Measures);
- Európai uniós jog
- Másodlagos (vagy alárendelt) jogi aktusok, vagyis az uralkodó, az Egyesült Királyság kormánya, a walesi Nemzetgyűlés kormánya vagy más hatóság által hozott, törvényen alapuló jogi aktusok (**statutory instruments**). További alárendelt jogi aktusok közigazgatási rendeletek (**administrative orders**) formájában keletkezhetnek.
- A bírósági határozatok alapján fejlődő **szokásjog** (common law).

Jogszabálytípusok – leírás

Az **elsődleges jogi aktusokat**, vagyis a Parlament által elfogadott törvényeket az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje hozza; ezek az Egyesült Királyság egész területén, illetve egyes részein alkalmazandók. A Wales-i Nemzetgyűlés 20, a Wales-i kormány **7. évi törvényének 2006. mellékletében felsorolt decentralizált területen képes jogi aktusokat elfogadni. Az uralkodó előjoga, hogy** egyéb, különböző formákat öltő elsődleges jogi aktusokat alkosson; ilyenek például a királyi Államtanács által hozott rendeletek (Orders in Council), a nyilatkozatok (Proclamations), a királyi parancsok (Royal Warrants), a királyi utasítások (Royal Instructions), a rendeletek (Regulations) és az adománylevelek (Letters Patent).

A másodlagos jogi aktusok a királyi Államtanács által hozott rendelet útján vagy átruházott hatáskör alapján, illetve miniszter, minisztérium, a walesi miniszterek vagy egyéb szerv vagy személy által hozhatók. Ezeket felhatalmazáson alapuló vagy másodlagos jogi aktusoknak is nevezzük, míg a hatáskört átruházó jogi aktusokat angolul enabling Act, empowering Act vagy parent Act néven említik. A másodlagos joganyagoknak több címe is lehet: például rendeletek, rendeletek vagy szabályok szerinti utasítások, amelyek együttesen a „Statutory Instruments” vagy „Statutory Rules” (Statutory Instruments) vagy a „Statutory Rules” (Statutory Instruments, Statutory Instruments vagy Statutory Rules)

1999. július bizonyos jogalkotási hatásköröket ruháztak át az Egyesült Királyság parlamentjéből Cardiffban a Wales-i Nemzetgyűlés elé. A Nemzetgyűlés a Walesre vonatkozó, törvényen alapuló jogi aktusok megalkotására kapott hatáskört, azonban a walesi ügyekre vonatkozó elsődleges jogi aktusok megalkotása az Egyesült Királyság Parlamentjének hatáskörében maradt. **A Wales kormányáról szóló, 2006. évi törvény** alapján a Nemzetgyűlés az olyan walesi ügyeket érintő elsődleges jogi aktusok (Measures) megalkotására kapott hatáskört, amelyek tekintetében az Egyesült Királyság Parlamentje jóváhagyta a törvényben meghatározott tárgyú, jogalkotói hatáskörrel szóló rendeleteket (Legislative Competence Orders). Ezeket a jogi aktusokat azonban jóváhagyásra a királyi Államtanács elé kell terjeszteni, mielőtt törvényerőre emelkednek. A Nemzetgyűlés a gazdasági fejlesztéssel, az oktatással, a környezettel, az egészségügygel, a lakhatással, az idegenforgalommal és a közlekedéssel kapcsolatos ügyekben rendelkezik feladatkörökkel; a polgári és a büntetőjog területén azonban nem. A Nemzetgyűlés és a walesi miniszterek (a walesi Nemzetgyűlés kormánya) által meghozott walesi jogi aktusok angol és walesi nyelven egyaránt készülnek.

Az Egyesült Királyság nevében **nemzetközi szerződések** megkötésére a Korona, vagyis királyi előjoga (Royal Prerogative) alapján az uralkodó jogosult, az Egyesült Királyság kormányától kapott javaslatnak megfelelően. Az Egyesült Királyság Parlamentje a

szerveződések megkötésében jelenleg nem vesz részt hivatalosan; ha azonban az adott szerződés értelmében az Egyesült Királyság jogszabályait módosítani kell vagy állami forrásokat kell igénybe venni, a Parlament erről a szokásos módon szavazást tart. Valamennyi EU-Szerződés Egyesült Királyságban történő végrehajtásához jogalkotásra van szükség, ezért azokat részletes parlamenti vizsgálatnak vetik alá. Az alkotmányreformról és a kormányzásról szóló, 2010. évi törvény hatálybalépésétől kezdve valamely szerződést csak abban az esetben lehet majd megerősíteni, ha a) a Parlamenthez történő benyújtás pillanatában a kormány egyik minisztere rendelkezik a szerződés egy példányával, b) a szerződést közzétették, és c) 21 ülésnap eltelt anélkül, hogy a Parlament valamelyik háza kifogásolta volna a szerződés megerősítését.

Jogszabályi hierarchia

Amennyiben a különböző jogforrások között ütközés van, az ennek feloldására hivatott fórum a bíróság. A jogszabályok értelmezésével kapcsolatos viták szintén a bíróságok elé kerülnek. Mivel azonban az Egyesült Királyságnak nincs „írott alkotmánya”, a Parlament által megalkotott törvényeket alkotmányellenesség címén nem lehet bíróságon megtámadni. A „**parlamentari szuverenitás alkotmányos tana**” értelmében a legfőbb jogalkotó szerv az Egyesült Királyság Parlamentje, amely tehát bármilyen jogi aktust meghozhat vagy hatályon kívül helyezhet, és a Parlament által elfogadott törvényeket egyetlen más szerv sem helyezheti hatályon kívül, és érvényességüket sem vonhatja kétségbe.

A parlamenti szuverenitás tana azonban az Egyesült Királyság európai uniós tagsága révén módosult. Az Európai Közösségekről szóló 1972. évi törvény értelmében az európai uniós jog Anglia és Wales (valamint Skócia és Észak-Írország) jogának részét képezi. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az uniós joggal.

Az emberi jogokról szóló, 1998. évi törvény – amely az Emberi Jogok Európai Egyezményét beépítette az Egyesült Királyság jogába – újabb jogosítvánnyal ruházta fel a bíróságokat a Parlament törvényeinek kifogásolására. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy azok összhangban legyenek az Egyezményben foglalt jogokkal.

A bíróságok és különösen a fellebbviteli bíróságok határozatai fontos szerepet játszanak a jog fejlődésében. Amellett, hogy ezek a határozatok a jogi aktusok értelmezését tekintve irányadók, a korábbi ügyekben hozott bírósági határozatokból származtatható (és ezért esetjognak is nevezett) szokásjog (common law) alapját is jelentik.

Azt a kérdést illetően, hogy mely bíróságok határozatai mely egyéb bíróságokra nézve kötelezőek, az általános elv az, hogy a bíróságokat a magasabb fokú bíróság által hozott korábbi határozatok kötik.

Az európai uniós jogot érintő ügyekben a legmagasabb szintű **fórum az Európa Unió Bírósága**. A Lordok Házában a Law lordok (Law Lords) az Egyesült Királyság Legfelsőbb Bíróságaként jártak el, de helyükbe az új Legfelsőbb Bíróság lépett, amely 2009. október 1-jén lépett hatályba. A Legfelsőbb Bíróság első bírójává a Lordok Háza bírói jogkörrel rendelkező tagjait nevezték ki, a Bíróság elnöke pedig vezetőjük (Senior Law Lord) lett.

Intézményi keret

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények és a döntéshozatali eljárás

Az elsődleges jogi aktusokat az **Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje** alkotja. Mielőtt egy **törvényjavaslat** („Bill”) a Parlament törvényévé válhat, azt a Parlament mindkét házában jóvá kell hagynia: az Alsóház és a Lordok Háza. Ennek során mindkét ház az alábbi eljárási szakaszokat követi:

- Első olvasat (a törvényjavaslat hivatalos ismertetése vita nélkül);
- Második olvasat (általános vita);
- Bizottsági szakasz (részletes vizsgálat, vita és módosítások. Az Alsóházban erre a szakaszra általában egy nyilvános törvénytervezet ad.)
- Jelentéstételi szakasz (lehetőség további módosítások előterjesztésére);
- Harmadik olvasat (végső vita); a lordok módosíthatók).

Ha mindkét Ház elfogadja a törvényjavaslatot, azt visszaküldik abba a Házba, ahol azt előterjesztették; itt pedig megvizsgálják a másik Ház által javasolt módosításokat.

A végleges szöveg elfogadásához mindkét Ház jóváhagyása szükséges. A két ház között több tárgyalási fordulóra is sor kerülhet, amíg megállapodás születik a törvény minden szóról. Amint ez megtörténik, a törvényjavaslatot királyi jóváhagyásra is be lehet nyújtani.

Elsődleges jogszabályokat a walesi **Nemzetgyűlés is alkot. Azt** megelőzően, hogy a törvényjavaslat a Közgyűlés elé kerülne, azt a Közgyűlés megvizsgálja és továbbítja a királynak, és ezt a királynak is el kell fogadnia. A Nemzetgyűlés által hozott törvény olyan jogszabály, amelynek betartása Walesen belül a teljes alkalmazási területén kikényszeríthető.

A kormány által előterjesztett törvényjavaslat megvitatása általában 4 szakaszból áll a Közgyűlés előtt, az alábbiak szerint:

1. szakasz: A törvényjavaslat vagy a jogi aktus alapelveinek bizottság (vagy bizottságok) általi vizsgálata, ezen alapelvek Nemzetgyűlés általi elfogadása;
2. szakasz: A törvényjavaslat vagy a jogi aktus, valamint a Nemzetgyűlés tagjai által javasolt esetleges módosítások részletes bizottsági vizsgálata;
3. szakasz: A törvényjavaslat vagy a jogi aktus, valamint a Nemzetgyűlés tagjai által javasolt esetleges módosítások részletes nemzetgyűlési vizsgálata (a Nemzetgyűlés által vizsgálandó módosítások körét az elnök határozza meg);
4. szakasz: A Nemzetgyűlés szavazást tart a javasolt jogi aktus végleges szövegének elfogadásáról.

Ha egy törvényjavaslatot az Egyesült Királyság Parlamentje vagy a walesi Nemzetgyűlés minden parlamenti szakaszban elfogadott, azt királyi jóváhagyás (**Royal Assent**) **céljából az uralkodó elé terjesztik**, majd a szöveg törvény (**Act**) **erejére emelkedik**. A walesi Nemzetgyűlés egyéb jogi aktusait (Measure) jóváhagyásra a királyi Államtanács elé kell terjeszteni.

Elsődleges jogi aktust általában csak másik elsődleges jogi aktus módosíthat vagy helyezhet hatályon kívül. Bizonyos kivételes esetekben azonban törvényen alapuló jogi aktus útján is sor kerülhet a módosításra vagy a hatályon kívül helyezésre. Ilyen eset lehet az európai uniós kötelezettségek végrehajtása, vagy a szabályozási terhek mérséklésére vagy megszüntetésére irányuló, jogalkotási reform keretében hozott jogi aktus. Az említett rendelkezéseket azonban elfogadásukat megelőzően a Parlament mindkét Házának megerősítő határozata útján jóvá kell hagyni.

Az elsődleges jogi aktusok az adott törvényben (Act) vagy jogi aktusban (Measure) foglalt, hatályba **léptető rendelkezéseknek** megfelelően lépnek hatályba. Az adott törvény vagy jogi aktus meghatározhatja a hatálybalépés napját. Ez a nap megegyezhet a királyi jóváhagyás (Royal Assent) napjával, illetve lehet meghatározott (általában legalább a királyi jóváhagyás napját két hónappal követő) nap, vagy pedig egy miniszter vagy minisztérium által hatályba léptető rendelet (commencement order, egyfajta törvényen alapuló jogi aktus) útján meghatározott nap. Az is lehetséges, hogy a törvény különböző rendelkezései eltérő időpontban lépnek hatályba.

A másodlagos jogi aktusok hatálybalépésének napját általában maga a jogi aktus határozza meg. A hatálybalépés napját kivételes esetben a hivatalos közlönyben (London Gazette) közzétett értesítés útján is közölhetik.

Jogi adatbázisok

 [Legislation.gov.uk](https://www.legislation.gov.uk), melyet a Nemzeti Levéltár kezel, a brit jogszabályok hivatalos székhelye.

A Legislation.gov.uk oldal hozzáférést biztosít az Egyesült Királyság valamennyi joghatósági területének (Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország) jogszabályaihoz. A honlap 1988-tól napjainkig tartalmazza az összes jogszabályt, mind az eredeti, mind a módosított változatban a 1988 előtti elsődleges joganyag többségét, valamint a másodlagos joganyag nagy részét 1948-tól kezdődően, amennyiben ez a jogszabály még hatályban van.

Az oldal tartalma ezen a nyelven gépi fordítással készült. A weboldal tulajdonosa nem vállal semminemű felelősséget a gépi fordítás minőségéért.

Utolsó frissítés: 23/10/2019